

۲۵۰ ۲۰۹۸

رض سُور^(۱)

مجموم عادت آندهای پاپ پرای سنتی

سامان ضرابی

فهرست قطعات

کوک شور	
۷	یه غریبه
۸	مینای دل
۱۰	رعنا
۱۲	جمعه
۱۴	گل ارکیده
۱۶	به من نگو دوست دارم
۱۸	حیف
۲۰	چشمون سیاه
۲۲	ناز اشک
۲۴	غصه‌ی پنهون
۲۶	دل بازیگوش
۲۸	گل بی گلدون
۳۰	مهتاب
۳۲	تب عشق
۳۴	مداد رنگی
۳۶	شب عید
۳۸	گل گلخونه من
۴۰	کچ کلاه خان
۴۲	می خونه
۴۵	راز دل
کوک همایون	
۴۸	گل سنگ
۵۰	فریاد
۵۲	زندگی قشنگه
۵۴	تنگه غروب
۵۶	ماه نخشب
۵۹	مستی

پیشگفتار

اصطلاح موسیقی پاپ به معنی موسیقی مردمی یا موسیقی عامه پسند است. موسیقی ای که اکثر مردم یک جامعه بدون دانستن علم موسیقی آنرا بفهمند، درک کنند و از شنیدن آن لذت ببرند. بی شک بخش مهم و پر طرفداری از موسیقی هر ملتی را موسیقی پاپ تشکیل می دهد. جدای از سلیقه، اینکه ارزش و جایگاه این بخش از موسیقی چقدر است و کجا قرار دارد بحثی است که از حد این مقدمه خارج است.

آهنگسازان با سلیقه، شاعران خوش ذوق و خوانندگان توانای چند دهه گذشته همگی توانسته اند موسیقی پاپ را به معنا و ارزش واقعی آن اجرا، ارائه و به مردم معرفی کنند. امروزه متأسفانه مانند امور دیگر، سطح کیفی این موسیقی تنزل پیدا کرده، گرچه هنوز هستند آهنگسازان و خوانندگان خوش ذوق و توانا که مشغول خلق آثار زیبا و با ارزشند.

امروزه به مدد تکنولوژی بسیاری از نوجوانان و جوانان آهنگسازی را کاری راحت یافته اند (به ویژه در سبک پاپ) غافل از اینکه تولید یک موسیقی خوب نتیجه‌ی ذوق و خلاقیت آهنگساز است نه صرفا داشتن امکانات روز.

از آنجاییکه ساز سنتور از ابتدا و به استعمال بیشتر به اجرای موسیقی سنتی و اصیل پرداخته اجرای دیگر سبکهای موسیقی با این ساز شاید کمی نا آشنا باشد کما اینکه هنوز هم بسیاری از هنرجویان اجرای قطعاتی از موسیقی پاپ با سنتور جای شگفتی دارد و در ذهن و باور آنها اجرای چنین آهنگهایی خود را ندانندی سنتور می باشد. البته در چند سال اخیر استفاده از سازهای دیگری مثل تار و سه تار در سبکهای دیگر مانند پاپ و غیره معمول شده است، که درستی یا نادرستی آن سر فصل بحثی جدا است.

به نظر نگارنده دور نگه داشتن هنرجوی ساز ایرانی از دیگر سبکهای موسیقی و مدت زدن اندیشه او تنها و فقط با موسیقی صرف سنتی، نه تنها مفید نیست بلکه به تجربه دیده شده نوازندگانی که اشراف کاملتری نسبت به سبکهای مختلف موسیقی دارند در کل شیوه نگرش آنها بهتر و دید آنها بازتر است و در اجرای قطعات یا آهنگسازی آزادتر عمل می کنند و اغلب به نتیجه بهتری هم می رسد. کم نبوده اند موسیقی دانان و نوازندگان بر جسته‌ی چند دهه گذشته موسیقی سنتی و اصیل ایران که نیم نگاهی به موسیقی پاپ یا مطری (روحوضی) داشته اند و اغلب منبع الهام نیز برای آنها بوده است. همانطور که در قطعات اجرا شده و آهنگهای ساخته شده‌ی آن بزرگان کم و بیش قابل مشاهده است.

انگیزه اغلب هنرجویان کم سن و سالی که برای آموزش سازهای ایرانی می آیند نه تنها اجرا و یادگیری موسیقی سنتی نیست (به علت اینکه گوش آنها کاملاً با موسیقی اصیل و سنتی خودمان بیگانه است) بلکه هدف آنها اجرای برخی آهنگهای (متأسفانه بی محتوایی) است که امروزه باب شده است.

گوش نوجوانان و جوانان امروز به حدی به راه باطل و خطأ رفته که حتی در مقابل شنیدن یک قطعه‌ی تند مانند " چهار مضارب " هم به وجود نمی آیند و اینگونه آهنگها هم نیز برای آنها کمی غریب و ناآشنا و غیر قابل درک است. چه رسد به شنیدن محتوای خود ردیف موسیقی سنتی

با توجه به وضعیت فعلی، تدریس ردیف که جای خود، حتاً تدریس بسیاری از تصانیف زیبا و مشهور و آهنگهای محلی هم گاهآ مورد استقبال هنرجویان کم سن و سال نیست و انگیزشی برای آنها ایجاد نمی‌کند.

دست کم نوشتن و تنظیم آهنگهای پاپ برای سازهای سنتی و آشنا کردن هنرجویان با این موسیقی ساده‌تر است و تدریس اینگونه آهنگها می‌تواند پلی باشد برای تغییر گرایش این نسل، به موسیقی اصیل و سنتی، به ویژه اجرای ترانه‌هایی از موسیقی پاپ، که به سیستم دستگاهی و کوک موسیقی سنتی نزدیک باشند.

اساتید گرامی به این امر واقنده که کم هستند هنرجویانی که طبق یک برنامه آموزشی کاملاً از پیش تعیین شده و مرتب حرکت کنند به نحوی که آنها را جلسه به جلسه از همه لحظه قوی تر کند و موجب پیشرفت صحیح آنها در زمان مناسب شود. بلکه بیشتر هنرجویان اغلب بعد از گذراندن و نواختن چند درس جدی و تکنیکی و دروسی از ردیف، احتیاج به قطعاتی ساده‌تر و شاید آشناتر جهت استراحت دارند. امتیاز این قطعات این است که انگیزه کافی را دوباره ایجاد کرده و ادامه مسیر و آموزش قطعات سخت را برای هنرجویان کمی ساده می‌کند.

جمع آوری و نوشتن این مجموعه برای پیشرفت تکنیکی یک هنرجو نوشته نشده است بلکه فقط جهت نواختن آنها برای لذت بردن است و اینگونه قطعات می‌تواند به عنوان زنگ تفریحی در کنار آموزش ردیف و قطعات سنتی باشد.

در این مجموعه سعی کردم بیشتر از آهنگهای قدیمی و معمولی پاپ جمع آوری کنم. آن آهنگهایی که بیشتر مردم با آنها خاطره دارند گرچه نسل جوان شاید کمتر و یا اصلاً این آهنگها را نشنیده باشند ولی با نواختن و آشنا شدن این قطعات، هم لذت کافی را خواهند برد و هم با موسیقی پاپ گذشته‌ی خود آشنایی پیدا می‌کنند.

در تنظیم قطعات نهایت سادگی رعایت شده و خیلی از نتها جای تغییر دارند که مدرسین با صلاح دید و توانایی هنرجوی خود می‌توانند زینتهایی مانند ریز، تریل، جفت، تکیه یا سرمضراب را به نتها اضافه کنند. آهنگها در دو کوک معمول سنتور نوشته شده‌اند: بخش اول: شامل قطعات با کوک شور و بخش دوم قطعات با کوک همایون.

طریقه کوک همان کوک معمول و استاندارد ردیف نوازی است.